

# Uczeń na WF

## – w jaki sposób analizować informacje o jego aktywności?



**Małgorzata Pogorzelska**

Gdańsk, 8.04.2014 r.



Centrum Edukacji Nauczycieli  
w Gdańsku  
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl



JEDNOSTKA SAMORZĄDU  
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO



# MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ




Centrum Edukacji Nauczycieli  
w Gdańsku  
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl



JEDNOSTKA SAMORZĄDU  
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

# NIK o wychowaniu fizycznym w szkołach 2013 rok



KNO-4101-06-00/2012  
Nr ewid. 108/2013/P/12/067/KNO

Informacja o wynikach kontroli

WYCHOWANIE FIZYCZNE I SPORT  
W SZKOŁACH PUBLICZNYCH I NIEPUBLICZNYCH

## **Cel główny kontroli**

Skuteczność działań zmierzających do zapewnienia aktywnego udziału uczniów w zajęciach wychowania fizycznego

## **Ogólna ocena kontrolowanej działalności**

**Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie w skontrolowanych szkołach organizację i efekty kształcenia wychowania fizycznego.**

Dyrektorzy szkół nie prowadzili badania efektów kształcenia z wychowania fizycznego koncentrując swoją uwagę na przedmiotach egzaminacyjnych.





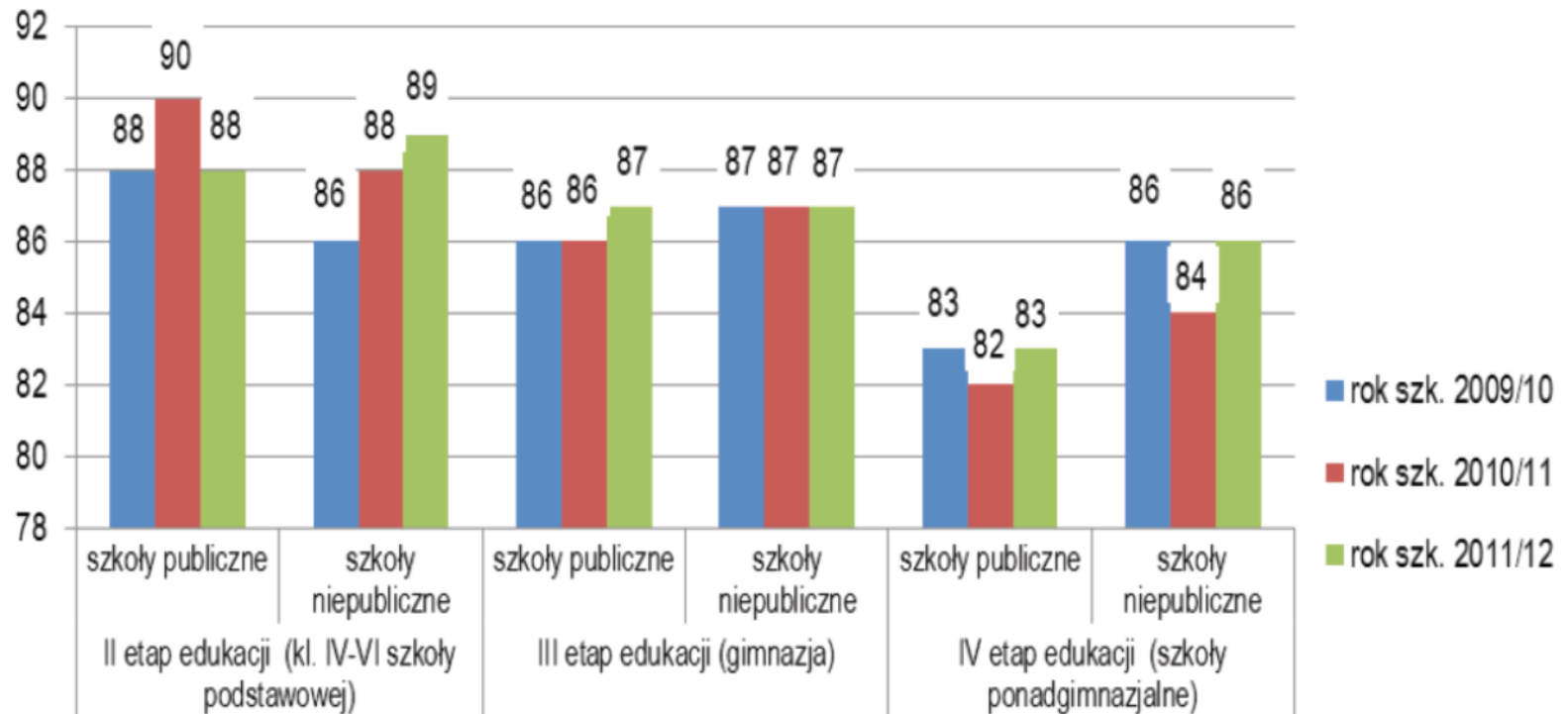
Czy dyrektor szkoły zna rozmiar nieobecności uczniów na lekcjach WF?

Czy dyrektor wie, ilu z tych co są obecni nie ćwiczy? Czy interesuje się przyczynami tego zjawiska?

Czy nauczyciel (także dyrektor) kontroluje frekwencję i aktywność uczniów I etapu edukacyjnego na zajęciach WF?

# Frekwencja na WF...dane NIK

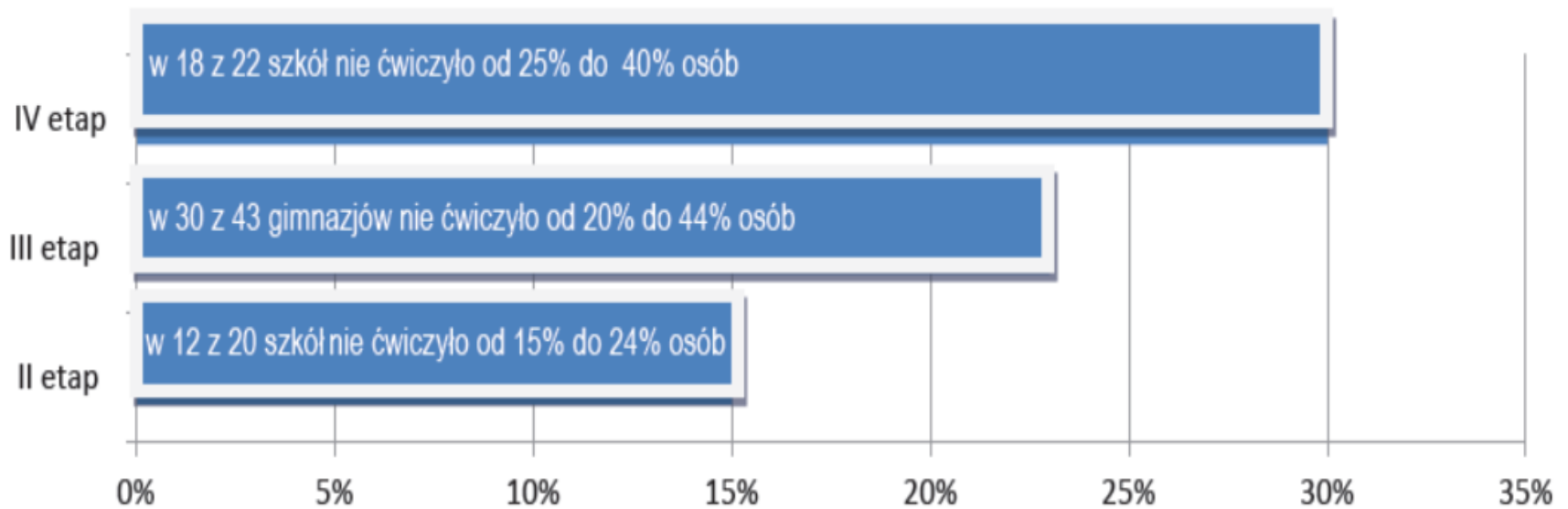
Frekwencja (%) na zajęciach wychowania fizycznego w latach szkolnych 2009/10–2011/2012



Źródło: badania własne NIK

# Aktywność na WF...dane NIK

## Udział uczniów w zajęciach wychowania fizycznego w wybranym tygodniu zajęć



Źródło: badania własne NIK

# Na lekcjach WF-u nie ćwiczy

uczniów szkół ponadgimnazjalnych

30%



23%

uczniów w gimnazjach



15%

uczniów w klasach 4-6



Główne powody



nieatrakcyjne zajęcia



względy zdrowotne

# Z raportu NIK...



W szkołach, w których w trakcie kontroli NIK stwierdzono niski poziom frekwencji i aktywnego uczestnictwa w zajęciach WF oraz liczne przypadki udzielania zwolnień na podstawie opinii lekarza, dyrektorzy nie badali w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego przyczyn niskiego udziału uczniów w zajęciach i nie podejmowali działań zapobiegających niekorzystnym tendencjom.



# W jaki sposób gromadzić informacje na temat aktywności uczniów w ramach WF?



Pokaż/Ukryj kategorie nieobecności

Nr	Nazwisko i imię	ob <input type="checkbox"/>	Nr	nb <input type="checkbox"/>	u <input type="checkbox"/>	sp <input type="checkbox"/>	zw <input type="checkbox"/>	nc <input type="checkbox"/>	Oceny (aktualny okres)
Suma:		0		0	0	0	0	0	
1	<input type="text"/> Aleksander	<input type="checkbox"/>	1	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
2	<input type="text"/> Hubert	<input type="checkbox"/>	2	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
3	<input type="text"/> Paweł	<input type="checkbox"/>	3	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
4	<input type="text"/> Maria	<input type="checkbox"/>	4	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
5	<input type="text"/> Karol	<input type="checkbox"/>	5	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
6	<input type="text"/> Konrad	<input type="checkbox"/>	6	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
7	<input type="text"/> Krystian	<input type="checkbox"/>	7	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
8	<input type="text"/> Małgorzata	<input type="checkbox"/>	8	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
9	<input type="text"/> Tymoteusz	<input type="checkbox"/>	9	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
10	<input type="text"/> Urszula	<input type="checkbox"/>	10	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
11	<input type="text"/> Adela	<input type="checkbox"/>	11	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen
12	<input type="text"/> Agata	<input type="checkbox"/>	12	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Brak ocen



19:27



# Jak przygotować arkusz obserwacji zajęć dotyczący AKTYWNOŚCI uczniów?

Zapraszamy na warsztaty... 😊

**Arkusz obserwacji zajęć WF: analiza aktywności uczniów i interakcji nauczyciela**

Nauczyciel: <i>Anna Górska</i>	Szkoła: <i>I ZSSiTO GD</i>	Data: <i>10.12.2013</i>	Miejsce: <i>hala sportowa</i>	Obserwator: <i>Joanna Klonowska</i>
Klasa i płeć: <i>K i VI SP dziewczęta</i>	Liczba ćwiczących: <i>12</i>	Liczba niećwiczących: <i>0</i>	Liczba nieobecnych: <i>3</i>	
Temat zajęć: <i>Zasady „prostego trzymania nę”. Cele zajęć: <i>Muzen! 1) potrafi ocenić własną postawę ciała i samoodziwienie dobięra c'n. wzmacniające promotorę postawę; 2) kształtowanie siły m.m. posturalnych.</i></i>			Obserwacja <i>(video)</i> na żywo	

<b>A</b> Aktywność fizyczna	<i>Więcej niż połowa uczniów jest aktywna fizycznie w ramach rozgrzewki, usprawniania, rozwijania umiejętności, gier i zabaw ruchowych.</i>
<b>I</b> Informacje	<i>Czas przeznaczony na wymianę informacji w związku z celami zajęć, w której uczestniczy więcej niż połowa uczniów.</i>
<b>O</b> Organizacja	<i>Czas przeznaczony na czynności organizacyjne niezbędne dla przebiegu zajęć, w których uczestniczy więcej niż połowa uczniów.</i>
<b>M</b> Czas martwy	<i>Czas, w którym co najmniej połowa uczniów nie jest zaangażowana w wyżej wymienione czynności (AF, I, O) i oczekuje na podjęcie aktywności.</i>
<b>P</b> Wzmocnienie pozytywne	<i>Sygnal nauczyciela, który uczniowie odbierają pozytywnie, stosowany przez nauczyciela w celu utrwalania zachowań, np. pochwała, miły gest. Jeśli dotyczy większości uczniów – PW, mniej niż połowy – PM, nielicznych – PN.</i>
<b>N</b> Wzmocnienie negatywne	<i>Sygnal nauczyciela, który uczniowie odbierają negatywnie, stosowany przez nauczyciela w celu wygaszenia zachowań, np. nagany, gest dezaprobaty. Jeśli dotyczy większości uczniów – NW, mniej niż połowy – NM, nielicznych – NN.</i>

45 minut = 2700 sekund

Podsumowanie	A	I	O	M
W sekundach	980	740	700	0
Odsetek czasu zajęć	36%	27%	26%	0

Liczba interakcji	Większość (W)	Mniej niż połowa (M)	Nieliczni (N)
Wzmocnienia pozytywne (P)	8	—	2
Wzmocnienia negatywne (N)	—	—	—

Opracowali: Tomasz Frołowicz, Małgorzata Pogorzelska, Joanna Klonowska

Nr	Nazwisko imię		A II	A III	A IV	A V	A VI	DSF	OFEST	BADMI	ROZG	FIT	Średnia	Oc.klasyf	Oc.roczna
4	Aleksandra		6	6							5	5	5.67 [-6]		
5	Alicja		4	5								5	4.60 [4+ do -5]		
7	Lidia		5	6							5	6	5.50 [5+ do -6]		
8	Katarzyna		4	6							6	6	5.33 [5+]		
11	Weronika		4	4								6	4.40 [4+ do =5]		
12	Agata		4	4								5	4.20 [4 do =5]		
14	Klaudia		4	5									4.50 [4+ do =5]		
16	Sandra		4	5								5	4.60 [4+ do -5]		
18	Oliwia		6	6							6	6	6.00 [6]		
20	Weronika		3	5								4	4.00 [4 do =5]		
21	Magdalena		4	4							5	4	4.17 [4 do =5]		
22	Julianna		4	5							np	5	4.60 [4+ do -5]		
23	Patrycja		4	5							4	5	4.50 [4+ do =5]		



ANALIZA  
FREKWENCJI  
I AKTYWNOŚCI

	5	7	12	14	19	21	26	28	AKTYWNOŚĆ (LUTY)	5	7	12	14	19	21	26
1. Aleksandra	+	+	no wp	+	+	+	+	+	6	+	+					
2. Alicja	+	+		no			+	+	4	+		+	+	+		+
3. Lidia			+		+	+	+	+	5		+	+	+	+		+
4. Katarzyna	S		+	+		+			4	+	+				no	+
5. Weronika		+	+	+		+			4	+		S		+		+
6. Agata	no wp	+	no	+	+	+	+	+	4	no	no					+
7. Klaudia	+			+	+	+	+	+	4	+		+			no wp	+
8. Sandra	+		no wp				+	+	4	no		no wp		+		+
9. Oliwia	+	+	+	+	+	+	+	+	6	+	+	+	+	+	+	+
10. Weronika		no	no		+				3	no		no		no		+
11. Magdalena	no wp	no wp	+	+		+	+	+	4		+	+	+			+
12. Julianna		+		+	+	+			4	+	+	+	+		no wp	no wp
13. Patrycja	no wp	no wp	no wp	+	+	+			4		+			no wp	no wp	no wp

**Aktywność** ucznia jest oceniana w skali dwustopniowej (+/-) wg poniższych kryteriów:

- plus (+)** otrzymuje uczeń, który ćwiczy w sposób zbliżony do swoich maksymalnych możliwości,
- minus (-)** otrzymuje uczeń, który bez uzasadnionego powodu unika ćwiczeń, w tym nie przebiera się do ćwiczeń.

Uczeń, który w trakcie lekcji nie ćwiczy w sposób zbliżony do swoich maksymalnych możliwości, jednak nie unika ćwiczeń bez uzasadnionego powodu nie otrzymuje ani plusa (+), ani minusa (-).

Na koniec każdego kolejnego miesiąca roku szkolnego każdy uczeń otrzymuje ocenę aktywności wyrażoną w skali szkolnej i wyliczoną wg następujących kryteriów:

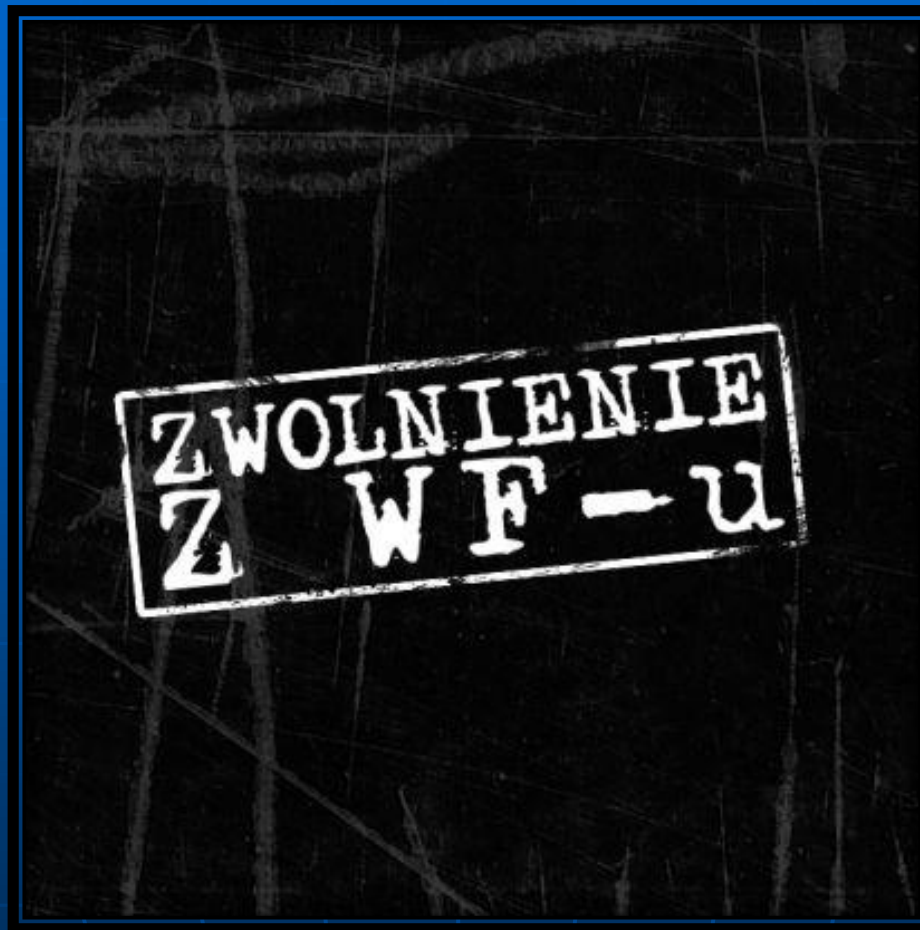
- 6** – liczba plusów równa co najmniej 80% sumy wszystkich obowiązkowych zajęć i brak minusów,
- 5** – liczba plusów równa co najmniej 60% sumy wszystkich zajęć i liczba minusów nie większa niż 10% sumy wszystkich obowiązkowych zajęć,
- 4** – liczba plusów równa co najmniej 30% sumy wszystkich zajęć i liczba minusów nie większa niż 25% sumy wszystkich obowiązkowych zajęć,
- 3** – co najmniej dwa plusy i liczba minusów nie większa niż 25% sumy wszystkich obowiązkowych zajęć,
- 2** – co najmniej jeden plus i liczba minusów nie większa niż 40% sumy wszystkich obowiązkowych zajęć

W przypadku ucznia nieobecnego z powodów usprawiedliwionych na co najmniej 50% obowiązkowych zajęć, kryteria oceny aktywności są ustalane przez nauczyciela indywidualnie.



- 1) Czy dyrektor szkoły analizuje liczbę uczniów, których zwalnia z udziału w zajęciach WF w kolejnych latach?
  
- 1) Czy nauczyciel (dyrektor szkoły) zna faktyczne przyczyny długoterminowych zwolnień lekarskich ograniczających pełną AF ucznia?
  
- 2) Czy w szkole opracowano czytelne dla wszystkich (dyrektor, nauczyciele, uczniowie, rodzice) procedury zwalniające ucznia z zajęć WF?

„Houston, mamy problem...”  
Jak nie zwalniać uczniów, którzy tego nie potrzebują?



# Zwolnienie ucznia z WF – Co na to prawo oświatowe...

- „§ 8. 1. Dyrektor szkoły zwalnia ucznia z zajęć wychowania fizycznego, zajęć komputerowych, informatyki lub technologii informacyjnej na podstawie opinii o ograniczonych możliwościach uczestniczenia ucznia w tych zajęciach, wydanej przez lekarza, na czas określony w tej opinii.
2. Jeżeli okres zwolnienia ucznia z zajęć wychowania fizycznego, zajęć komputerowych, informatyki lub technologii informacyjnej uniemożliwia ustalenie śródrocznej lub rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej, w dokumentacji przebiegu nauczania zamiast oceny klasyfikacyjnej wpisuje się „zwolniony” albo „zwolniona”.





## Procedura zwolnienia ucznia z WF

- 1) Uczeń lub rodzic dostarczają opinię lekarza na temat niezdolności ucznia do udziału w zajęciach WF.**
- 2) Rozmowa ze szkolną pielęgniarką (higienistką) oraz analiza „Karty profilaktycznego badania lekarskiego ucznia.”**
- 3) Rozmowa dyrektora z nauczycielem WF oraz z wychowawcą klasy.**
- 4) Rozmowa dyrektora z uczniem i jego rodzicami.**
- 5) Decyzja o zwolnieniu ucznia z zajęć WF lub sugestia ponownej konsultacji lekarskiej.**

# Czy dyrektor korzysta z informacji na temat kwalifikacji lekarskiej uczniów do zajęć WF?

## KARTA PROFILAKTYCZNEGO BADANIA LEKARSKIEGO UCZNIĄ KLASY III SZKOŁY PODSTAWOWEJ

### 4. WYNIKI BADANIA LEKARSKIEGO

Rozwój fizyczny\*: prawidłowy, niskorosłość, otyłość, niedobór masy ciała, inne odchylenia\*\*

Dojrzewanie płciowe wg skali Tannera.....

Rozwój psychospołeczny\*: prawidłowy, nieprawidłowy\*\*.....

Układ ruchu\*: prawidłowy, boczne skrzywienie kręgosłupa \*\*  
inne odchylenia\*\*.....

Tarczycza\*: prawidłowa, wole, inne nieprawidłowości\*\*.....

Jama ustna\*\*.....

Skóra\*\*.....

Pozostałe układy\*: prawidłowe, nieprawidłowe\*\*.....

PROBLEM ZDROWOTNY – rozpoznanie.....

GRUPA NA ZAJĘCIACH WF\*: A A<sub>S</sub> B B<sub>K</sub> C C<sub>L</sub> - zalecenia

Może uczestniczyć w zawodach sportowych i sprawdzianach\*: TAK, NIE

ZALECENIA.....

data.....

podpis i pieczęć lekarza.....

\* właściwe podkreślić

\*\* wpisać rodzaj odchylen

# Kwalifikacja lekarska do WF

Grupa/Podgrupa		Charakterystyka uczniów (przykłady)
Symbol	Nazwa	
<b>A</b>	zdolni do WF bez ograniczeń	Bez odchyleń w stanie zdrowia i rozwoju oraz z niektórymi deficytami w stanie zdrowia (np. nadwzroczność do +4,0 D), gdy ich rodzaj i stopień nie stanowią przeciwwskazań do udziału w zajęciach WF.
<b>A<sub>S</sub></b>	uprawiający sport w szkole lub poza szkołą	
<b>B</b>	zdolni do WF z ograniczeniami i (lub) wymagający specjalnej uwagi nauczyciela	Nadwaga, zaburzenia miesiączkowania, Zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi, niedosłuch, przewlekłe zapalenie górnych dróg oddechowych, astma oskrzelowa, cukrzyca, hemofilia, nadwzroczność powyżej +4,0 D, krótkowzroczność od -3,0 D przed okresem pokwitania oraz -4,0 do -6,0 u uczniów zaawansowanych w dojrzewaniu płciowym.
<b>B<sub>K</sub></b>	zdolni do WF z ograniczeniem, wymagający dodatkowych zajęć ruchowych, korekcyjnych	Otyłość, wady postawy
<b>C</b>	niezdolni do zajęć WF	Krótkowzroczność powyżej -6,0 D lub niższa – przy wyraźnie postępującej wadzie i zmianach na dnie oka. Może pływać, bez skoków do wody.
<b>C<sub>L</sub></b>	niezdolni do WF, uczestniczący w zajęciach rehabilitacyjnych	Zaawansowane boczne skrzywienie kręgosłupa



# Egzamin klasyfikacyjny lub poprawkowy – propozycja zapisu w dokumentach szkoły

## ***Ocena klasyfikacyjna z wychowania fizycznego jest ustalana na podstawie:***

- ***wysiłku ucznia*** w wywiązywaniu się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć oraz
- ***osiągnięć edukacyjnych*** ucznia, czyli umiejętności ruchowych i umiejętności zastosowania wiedzy w działaniu.

Egzamin klasyfikacyjny i poprawkowy z wychowania fizycznego ma przede wszystkim formę zadań praktycznych i dotyczy składowej oceny klasyfikacyjnej – osiągnięć edukacyjnych.

Wymagania (zadania) dla ucznia w ramach egzaminu klasyfikacyjnego dotyczą umiejętności ruchowych oraz umiejętności zastosowania wiedzy w działaniu. Zadania dla ucznia dotyczą treści wynikających z podstawy programowej oraz realizowanego w szkole programu wychowania fizycznego i muszą obejmować osiągnięcia ucznia przewidziane w aktualnym roku szkolnym.

## ***Ostatecznie ocenę klasyfikacyjną ucznia ustala się uwzględniając proporcjonalnie:***

- ocenę wysiłku ustaloną na podstawie obserwacji aktywności ucznia w ciągu całego roku szkolnego,
- wynik egzaminu klasyfikacyjnego lub poprawkowego (dotyczy jedynie osiągnięć edukacyjnych).

$$\text{Np. OK} = (2 \times \text{A} + \text{UW}) / 3$$

Udział oceny wysiłku w ocenie klasyfikacyjnej stanowi 2/3, a udział oceny osiągnięć – 1/3.





# Czy dyrektor szkoły zna ulubione przez uczniów formy AF?

## Czy oferta szkolna zaspakaja oczekiwania uczniów?

### 1042

#### ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ<sup>1)</sup>

z dnia 9 sierpnia 2011 r.

##### w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego

Na podstawie art. 13a ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.<sup>2)</sup>) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego dla uczniów klas IV–VI szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych są realizowane w formie:

- 1) zajęć klasowo-lekcyjnych;
- 2) zajęć do wyboru przez uczniów: zajęć sportowych, zajęć sprawnościowo-zdrowotnych, zajęć tanecznych lub aktywnej turystyki.

2. Zajęcia klasowo-lekcyjne są realizowane w wymiarze nie mniejszym niż:

- 1) 2 godziny lekcyjne tygodniowo w szkołach podstawowych i gimnazjach;
- 2) 1 godzina lekcyjna tygodniowo w szkołach ponadgimnazjalnych.

<sup>1)</sup> Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

<sup>2)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249.

§ 2. Dopuszcza się możliwość łączenia, w okresie nie dłuższym niż 4 tygodnie, godzin zajęć do wyboru przez uczniów, z zachowaniem liczby godzin przeznaczonych na te zajęcia.

§ 3. 1. Dyrektor szkoły przygotowuje propozycję zajęć do wyboru przez uczniów, uwzględniając:

- 1) potrzeby zdrowotne uczniów, ich zainteresowania oraz osiągnięcia w danym sporcie lub aktywności fizycznej;
- 2) uwarunkowania lokalne;
- 3) miejsce zamieszkania uczniów;
- 4) tradycje sportowe środowiska lub szkoły;
- 5) możliwości kadrowe.

2. Propozycję zajęć, o której mowa w ust. 1, po uzgodnieniu z organem prowadzącym i po zaopiniowaniu przez radę pedagogiczną i radę szkoły lub radę rodziców, dyrektor szkoły przedstawia do wyboru uczniom.

3. Uczniowie, z wyłączeniem uczniów pełnoletnich, dokonują wyboru zajęć za zgodą rodziców.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2011 r.<sup>3)</sup>

Minister Edukacji Narodowej: wz. K. Szumilas



# Dziękuję za uwagę

Małgorzata Pogorzelska  
malpog@awf.gda.pl



Centrum Edukacji Nauczycieli  
w Gdańsku  
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl



JEDNOSTKA SAMORZĄDU  
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO